

2023/2028(INI)

20.9.2023.

MIŠLJENJE

Odbora za ustavna pitanja

upućeno Odboru za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove

o stanju temeljnih prava u Europskoj uniji 2022. i 2023.
(2023/2028(INI))

Izvjestitelj za mišljenje: François Alfonsi

PA_NonLeg

PRIJEDLOZI

Odbor za ustavna pitanja poziva Odbor za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

1. pozdravlja napredak postignut u pregovorima o pristupanju EU-a Europskoj konvenciji o ljudskim pravima, kako se zahtijeva Ugovorom iz Lisabona i nedavno postignut privremeni sporazum o nacrtu revidiranih instrumenata za pristupanje; zahtijeva da se pristupanje dovrši što je prije moguće kako bi se ojačala i bolje uskladila zaštita ljudskih prava u Europi tako da se sve europske institucije obveže na poštovanje Europske konvencije o ljudskim pravima i da se pojedincima omogući pokretanje postupaka protiv Unije izravno pred Europskim sudom za ljudska prava; nadalje traži od EU-a da pristupi Okvirnoj konvenciji Vijeća Europe za zaštitu nacionalnih manjina i Europskoj povelji o regionalnim ili manjinskim jezicima;
2. traži dovršetak pristupanja EU-a i njegovih država članica konvencijama Vijeća Europe, među ostalim Europskoj konvenciji o sprečavanju mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, Konvenciji iz Lanzarotea, Kaznenopravnoj konvenciji o korupciji i Građanskopravnoj konvenciji o korupciji te Europskoj socijalnoj povelji i Istanbulske konvenciji; poziva tijela EU-a i država članica da potiču sveobuhvatnu i konstruktivnu suradnju s Vijećem Europe radi jačanja njihovih odgovornosti kako bi se osigurala zaštita temeljnih prava;
3. naglašava važnost Istanbulske konvencije u pogledu zaštite temeljnih prava žena, borbe protiv nasilja i nasilja u obitelji te poziva šest država članica koje je još nisu ratificirale da to učine bez daljnje odgode;
4. traži jačanje ključne uloge Agencije EU-a za temeljna prava, među ostalim proširenjem njezinih zadaća i ovlasti kako bi se dodatno promicala i zaštitila temeljna prava diljem EU-a;
5. naglašava ulogu država članica na svim razinama, posebno na razinama nacionalnih i regionalnih parlamenata, nacionalnih i lokalnih uprava i tijela za izvršavanje zakonodavstva, u osiguravanju potpune primjene Povelje o temeljnim pravima (Povelja) pri provedbi prava EU-a; podsjeća da se Agenciji za temeljna prava moraju dodijeliti dostatni kapaciteti i resursi kako bi mogla obavljati zadaće koje su joj povjerene u skladu s njezinim obnovljenim mandatom;
6. poziva Komisiju i države članice da akterima civilnog društva pruže dodatne informacije i da ih uključe u provedbu Povelje; podsjeća da se, prema Izvješću o temeljnim pravima Agencije za temeljna prava za 2022., zaštita i promicanje temeljnih prava na lokalnoj razini još uvijek može poboljšati; podsjeća da treba zajamčiti da se prava i načela sadržana u Povelji pravilno uzimaju u obzir u svakom koraku zakonodavnog postupka EU-a i da se prati provedba svih prava sadržanih u Povelji na svim razinama upravljanja; naglašava da EU također mora dati prednost obrazovanju i osviještenosti svojih građana o njihovim temeljnim pravima, te osigurati da su dobro informirani i sposobni koristiti ta prava;

7. prima na znanje izvješće Vijeća Europe od 6. listopada 2022. naslovljeno „Sloboda političkog govora: imperativ demokracije”; naglašava da sloboda izražavanja u EU-u ne smije biti ograničena interesima, ustavnim okvirom ili političkim odabirima države članice; naglašava važnost medijskog pluralizma i slobode izražavanja; naglašava da treba osigurati nepristranost nacionalnih regulatornih tijela i njihovu stvarnu neovisnost o vladama; oštro osuđuje neopravdano i nerazmjerno uplitanje tih tijela u novinarsko izražavanje i uredničke odluke u nekim državama članicama; u tom pogledu pozdravlja prijedlog Europskog akta o slobodi medija i traži da ga se žurno odobri;
8. prima na znanje izvješće Vijeća Europe iz lipnja 2022. naslovljeno „Špijunski softver Pegasus i njegovi učinci na ljudska prava”; izražava duboku zabrinutost zbog zaključka da špijunski softver Pegasus ima ili bi mogao imati štetne učinke na ljudska prava i temeljne slobode, uključujući pravo na dostojanstvo, slobodu okupljanja, slobodu vjeroispovijesti pa čak i na fizički te psihološki integritet pojedinca; poziva države članice da smjesta prestanu upotrebljavati špijunski softver Pegasus;
9. prima na znanje mišljenja, izvješća i studije Venecijanske komisije; zahtijeva da ih se poštuje i da ih se primjereno prati;
10. prima na znanje izvješća Organizacije za europsku sigurnost i suradnju i Ureda za demokratske institucije i ljudska prava o promatranju izbora u državama sudionicama u EU-u;
11. žali zbog toga što su temeljna prava i boravišni status građana EU-a i Ujedinjene Kraljevine teško pogođeni povlačenjem Ujedinjene Kraljevine iz EU-a; naglašava da je Protokol o Sjevernoj Irskoj preduvjet za neometan odnos između EU-a i Ujedinjene Kraljevine; poziva vladu Ujedinjene Kraljevine i sve države članice da zajamče potpunu zaštitu prava građana EU-a i Ujedinjene Kraljevine kako je utvrđeno u Sporazumu o povlačenju između EU-a i Ujedinjene Kraljevine, Sporazumu o trgovini i suradnji između EU-a i Ujedinjene Kraljevine te Windsorskom okviru, kao i zaštitu prava sadržanih u Sporazumu na Veliki petak;
12. smatra da ruski agresivni rat protiv Ukrajine dovodi EU u novu situaciju, posebno u pogledu mogućeg proširenja koje bi obuhvatilo Ukrajinu, Moldovu, Gruziju i zemlje zapadnog Balkana na temelju kriterija iz Kopenhagena, posebno stabilnosti institucija koje jamče demokraciju, vladavinu prava, ljudska prava te poštovanje i zaštitu manjina;
13. poziva države članice da prema svim osobama koje traže utočište od ruskog agresivnog rata postupaju ljudski i solidarno u skladu s primjenjivim međunarodnim zakonima i sporazumima; u tom pogledu traži potpunu provedbu članka 2. Ugovora o Europskoj uniji, posebno u pogledu poštovanja ljudskih prava, među ostalim u aktualnim pregovorima o novom paktu o migracijama i azilu;
14. pozdravlja činjenicu da je Komisija donijela europski mehanizam vladavine prava i, u skladu s time, godišnju objavu izvješća o vladavini prava od 2020.; oštro osuđuje teška kršenja načela vladavine prava u nekim državama članicama na štetu temeljnih prava i sloboda; posebno izražava duboku zabrinutost zbog odluka kojima se dovodi u pitanje nadređenost prava EU-a i poziva Komisiju da zauzme vrlo čvrst stav protiv stalnih napada u određenim državama članicama na vladavinu prava ili bilo koju od vrijednosti iz članka 2. Ugovora o Europskoj uniji, koristeći se svim dostupnim alatima; pozdravlja

Izvješće Komisije o vladavini prava za 2023., a posebno skup posebnih preporuka državama članicama o nacionalnim pravosudnim sustavima, okvirima za borbu protiv korupcije, slobodi i pluralizmu medija te institucijskim pitanjima povezanim sa sustavom provjere i ravnoteže; ponavlja svoju potporu potpunoj provedbi Uredbe o uvjetovanosti u pogledu vladavine prava i svoj poziv na sklapanje međuinstitucijskog sporazuma o novom mehanizmu za demokraciju, vladavinu prava i temeljna prava; naglašava da je sljedećom revizijom Ugovorâ potrebno reformirati i ojačati članak 7. Ugovora o Europskoj uniji kako bi se osigurala njegova primjenjivost i učinkovitost;

15. predlaže da poštovanje vladavine prava ne bi trebalo biti samo preduvjet za pristupanje novih država članica, već obvezujuća i provediva obveza koja se primjenjuje na sve države članice i prati tijekom njihova članstva u EU-u¹;
16. traži uvođenje godišnjih konferencija o vladavini prava nakon izvješća Komisije o vladavini prava s delegacijama iz svih država članica na kojima bi sudjelovali nasumično izabrani građani iz raznolikih skupina, zastupnici u parlamentu, lokalne vlasti, socijalni partneri i predstavnici civilnog društva, na temelju prijedloga Konferencije o budućnosti Europe;
17. žali zbog nedavnih skandala koji su ostavili veliku mrlju na ugledu EU-a, kao što su korupcijski skandal Qatargate i državna špijunaža putem Pegasus, koja je usmjerena protiv nekih zastupnika u Europskom parlamentu; traži temeljito rješavanje svih posljedica tih skandala s namjerom da se potpuno povrati ugled i vjerodostojnost Parlamenta kako bi se očuvalo povjerenje građana u europske institucije;
18. u tom kontekstu pozdravlja donošenje izmjena Poslovnika Europskog parlamenta kojima se želi ojačati njegov integritet, neovisnost i odgovornost;
19. pozdravlja rad istražnog odbora PEGA koji je osnovao Europski parlament kako bi se ispitali postojeći nacionalni zakoni kojima se uređuje nadzor i utvrdilo je li se špijunski softver koristio u političke svrhe, na primjer protiv novinara, političara ili odvjetnika; naglašava da se nezakonitom upotrebom špijunskog softvera od strane nacionalnih vlada narušava europska demokracija i postupci donošenja odluka; traži veću transparentnost u državama članicama u pogledu zakona kojima se uređuje nadzor kako bi se spriječila pojava bilo kakvih novih skandala povezanih s masovnim nadzorom;
20. zgrožen je nalazima izvješća Europskog ureda za borbu protiv prijevара o operativnim aktivnostima Frontexa u Grčkoj, očiglednom zanemarivanju života migranata i aktivnim kršenjima njihovih ljudskih prava te izražava ozbiljnu zabrinutost;
21. traži od institucija EU-a da provode proaktivnu politiku pristupa dokumentima, integriteta i transparentnosti kako bi se osiguralo da građani mogu učinkovito ostvariti svoje pravo na nadzor rada i aktivnosti institucija EU-a;
22. ističe da je neovisno pravosuđe temelj vladavine prava i prava na djelotvornu pravnu zaštitu u skladu s člankom 19. Ugovora o Europskoj uniji, člankom 67. stavkom 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i člankom 47. Povelje; preporučuje odmak od

---

¹ Rezolucija Europskog parlamenta od 12. veljače 2019. o provedbi Povelje Europske unije o temeljnim pravima u institucijskom okviru EU-a. SL C 449, 23.12.2020., str. 28.

aktualnog pristupa kojim se pitanja u vezi s vladavinom prava u pojedinačnim zemljama rješavaju na *ad hoc* način te traži da se razviju kriteriji i kontekstualne procjene koje bi države članice mogle koristiti kao smjernice za prepoznavanje i rješavanje bilo kakvih problema u vezi s vladavinom prava na regularan i komparativan način;

23. naglašava da je vladavina prava neodvojivo povezana s poštovanjem demokracije i temeljnih prava te da se ta tri načela stoga moraju zajednički pratiti.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	20.9.2023
Rezultat konačnog glasovanja	+: 21 -: 3 0: 0
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Włodzimierz Cimoszewicz, Ana Collado Jiménez, Gwendoline Delbos-Corfield, Salvatore De Meo, Daniel Freund, Charles Goerens, Sandro Gozi, Zdzisław Krasnodębski, Jaak Madison, Victor Negrescu, Max Orville, Paulo Rangel, Domènec Ruiz Devesa, Jacek Saryusz-Wolski, Helmut Scholz, Pedro Silva Pereira, Loránt Vincze, Rainer Wieland
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	François Alfonsi, Vladimír Bilčík, Mercedes Bresso, Pascal Durand, Alin Mituța
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Sara Skyttedal

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

21	+
PPE	Vladimír Bilčík, Ana Collado Jiménez, Salvatore De Meo, Paulo Rangel, Sara Skyttedal, Loránt Vincze, Rainer Wieland
Renew	Charles Goerens, Sandro Gozi, Alin Mituța, Max Orville
S&D	Mercedes Bresso, Włodzimierz Cimoszewicz, Pascal Durand, Victor Negrescu, Domènec Ruiz Devesa, Pedro Silva Pereira
The Left	Helmut Scholz
Verts/ALE	François Alfonsi, Gwendoline Delbos-Corfield, Daniel Freund

3	-
ECR	Zdzisław Krasnodębski, Jacek Saryusz-Wolski
ID	Jaak Madison

0	0

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani